

ජායාරූපය - ඉන්දික වන්තිආරච්චි

මානව ජනාවාස දේශගුණික විපර්යාසවලට මුහුණදිය හැකි ලෙස ගොඩනැගීම

සාමයේ අරුණාළි සමග නැවත නැගී සිටින ශ්‍රී ලංකාව, වේගවත් ආර්ථික වර්ධනයක් ලබාගැනීමේ මාචනකට අවතීර්ණ වී ඇතත් දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම නිසා සංවර්ධන ඉලක්ක සහ අරමුණු කරා ලගාවීමට බාධා මතු වීම හෝ ඒවා ආපස්සට හැරවීම සිදුවිය හැකිය. විශේෂයෙන්ම මෙය මානව ජනාවාස සහ ඒ ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් වලට දැඩිවම බලපෑම් ඇති කරනු ඇත.

සෑම ශ්‍රී ලාංකිකයන් ද ස දෙනෙකුගෙන් හත්දෙනෙකුම දැනට ජීවත් වන්නේ ග්‍රාමීය පරිසරයක් තුළය. කෙසේ වුවද මෙම තත්ත්වය සීඝ්‍රයෙන් වෙනස් වෙමින් පවතී. දැනට කර ඇති අනාවැකි වලට අනුව, ඉදිරි දශකය ඇතුළත ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් අඩක් පමණ නාගරීක ප්‍රදේශවල ජීවත් වනු ඇත. මෙමගින් යටිතල පහසුකම් වලට, ආර්ථිකයට සහ සමාජයට තදින් බලපෑම් එල්ල විය හැකිය. නාගරීකරණය, රැකියා විසුකිනය සහ දුප්පත්කම අවම කිරීමට සහය වන නමුදු එමගින් පොදු පහසුකම් සහ ඒ ආශ්‍රිත සේවාවලට ඇති පීඩනය වැඩි කරනු ලබයි.

ඇතිවන ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි දැනටමත් නව ආයෝජන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කර ඇත. මානව ජනාවාස සහ ඒ ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් නංවාලීම සඳහා දැනට ගණන් බලා ඇති මුළු මුදලෙහි වටිනාකම ශ්‍රී ලංකා රජයේ ට්‍රිලියනයක් පමණ වේ. (මෙය ආසන්න වශයෙන් එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 8.9ක් පමණ වේ.) මෙම මුදලින් නගර සැලසුම්, නිවාස, සෞඛ්‍යාරක්ෂාව සහ පානීය ජල පහසුකම් සැපයීමට අපේක්ෂා කර ඇත. එමෙන්ම නව අගනගර සංවර්ධනය කිරීම, නව නිවාස 600,000 පමණ ඉදිකිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාව “ආසියාවේ ආශ්චර්ය” බවට පත් කිරීමේ වැඩ පිලිවෙල ක්‍රියාවට නංවාලීමද ඉලක්ක කොට ඇත.

දේශගුණ විපර්යාස වලට අනුවර්තනය වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ධාරිතාවය ශක්තිමත් කිරීම.
 දේශගුණ විපර්යාස වලට අනුවර්තනය වීම සඳහා වූ ජාතික ක්‍රමෝපායයන්:
 උපාය මාර්ග #2

දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම්

දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම් ඉදිරි දශක කිහිපය තුළ වර්ධනය වී අපට මහත් පීඩාවක් ඇති කරනු ඇත. එමඟින් මානව ජනාවාස සහ සංවර්ධන වැඩ සටහන් වලට බලවත් තර්ජනයක් එල්ල වනු ඇතැයි විශ්වාසයක් ගොඩනැගෙමින් පවතී. අපි දැනටමත් දේශගුණික විපර්යාස විවිධ අංශවලට බලපාන අයුරු අත්දැකීමක් සිටිමු. බෙහෝවිට එම බලපෑම් නිසා රටතුළ දැනට පවතින ගැටළු නවදුරටත් බැරැරැම් වනු ඇත.

දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම් පහත සඳහන් වේ.

- ගංවතුර සහ නායයෂම් වඩාත් ප්‍රබලව නිතර නිතරම සිදුවනු ඇත. එමඟින් වැඩි ජනගහනයක් අවතැන් වන අතර ඔවුන්ගේ දේපළද හානියට පත්වනු ඇත. (දුප්පත් ජනතාව මෙමඟින් වඩාත් පීඩාවට පත්වනු ඇත.)
- නියඟය වඩාත් ප්‍රබලව සහ නිතර නිතරම සිදුවනු ඇත. මෙය අපගේ මිරිදිය සම්පත් වලට වැඩි පීඩනයක් ගෙන එනු ඇති වියලි සහ අන්තර් මැදි කලාපවලට වඩාත් බලපාන පානීය ජල හිඟතාවයක්ද ඇතිවිය හැකිය.
- උෂ්ණත්වයේ ඉහලයාම නිසා වායු සමෂාය කිරීම සඳහා වූ විදුලි ඉල්ලුම ඉහල යනු ඇත.
- මැසි මදුරුවන් සහ මියන් වැනි රෝගකාරකයන්ගේ වැඩිවීම සහ පැතිරීම නිසා ඩෙංගු උණ සහ මී උණ (ලෙප්ටොස්පයිරෝසිස්) වැනි රෝගාබාධ වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වනු ඇත.
- මුහුදේ ජල මට්ටම ක්‍රමිකව ඉහලයාම නිසා වෙරළබඩ කලාපයේ ජනාවාස වලට සහ යටිතල පහසුකම් වලට හානි සිදුවනු ඇති අතර එම ප්‍රදේශවල ජීවත්වන ජනයාගේ ජීවනෝපාය මාර්ග වලටද බලපෑම් එල්ල වනු ඇත.

ජායාරූපය - ස්ට්‍රැඩියෝ ටයිම්ස් ලිමිටඩ්

දේශගුණික විපර්යාසවල අධික බලපෑම් වලට තනිවම මුහුණදීම එක් අංශයකට හෝ එක් ආයතනයකට කල හැකි කාර්යයක් නොවේ. මේ සඳහා සියළු අංශවල ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය වේ. වර්තමානයේදී මෙන්ම අනාගතයේදී ද ඇතිවන දේශගුණික විපර්යාස වල බලපෑම නිසා, ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අවශ්‍යතා අවදානමකට පත් නොකොට ආරක්ෂා කරගත හැක්කේ, එලෙස, දේශගුණික විපර්යාසවලට මුහුණදිය හැකි ලෙස ගොඩ නංවාගත් මානව ජනාවාස තුළිනි.

මේ නිසා, සැලසුම්කරණය, නිවාස, ජල සැපයුම සහ ජලාපවාහනය, සෞඛ්‍ය, මහාමාර්ග සහ අනෙක් සියළු අංශ වල ද ගැටළු ආවරණය වන පරිදි නිවැරදි වේලාවට ක්‍රියාත්මක වියයුතු ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය වේ.

ජායාරූපය - ස්ට්‍රැඩියෝ ටයිම්ස් ලිමිටඩ්

දේශගුණ විපර්යාස වලට අනුවර්තනය වීම සඳහා වූ ජාතික ක්‍රමෝපායයන් සැකසීමේදී විවිධ පාර්ශවකරුවන්ගෙන් තොරතුරු විමසන ලදී. මෙහිදී ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතු ගැටළු සහ ප්‍රතිචාර හඳුනාගත් අතර ඒවා මූලික තෝමාවන් 5 ක් යටතේ වර්ග කරන ලදී.

දේශගුණ විපර්යාස වල බලපෑමට අනුව මානව ජනාවාස හැඩගැසීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සජීවීකරණය

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා සම්බන්ධීකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය පලාත් පාලන ආයතන, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටු වැනි ආයතනික ව්‍යුහ තිබේ. එමෙන්ම, ප්‍රජාවේ බිම් මට්ටම දැක්වා ව්‍යාප්ත වී ඇති සිවිල් සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ගණනාවක් අප රට තුළ පවතී. එනම් දේශගුණ විපර්යාස වල බලපෑමට අනුව මානව ජනාවාස හැඩගැසීම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සජීවීකරණය පිණිස තවමත් මෙම ආයතන සහ සංවිධාන සම්බන්ධීකරණය කර නොමැත.

දේශගුණික විපර්යාස අනුගත කිරීම පිණිස සැලසුම්කරණය නංවාලීම

දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ මානව ජනාවාස සැලසුම්කරණයේදී දේශගුණ විපර්යාස වලට අදාළ බලපෑම පිළිබඳ එතරම් සැලකිල්ලක් නොදක්වයි. නාගරික සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කෙරෙන්නේද නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් ප්‍රදේශ පමණක් ආවරණය වන අන්දමිනි. දේශගුණ විපර්යාස වලට මුහුණ දිය හැකි ලෙස නිවාස ඉදිකල යුතු ආකාරය පිළිබඳ සකසන ලද ක්‍රමවේද සහ දක්ෂතාවයන් ඇතත් ඒවා තවමත් බහුල ලෙස භාවිතා නොවේ. එමනිසා දීර්ඝකාලීනව දේශගුණ විපර්යාසවලට මුහුණ දීම සහ ඒ සඳහා හැකි ගැසීම කෙරේ වඩා අවධාරණයක් අවශ්‍ය වේ. එමනිසා දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙමින් සැලසුම්කරණය නංවාලිය යුතුයි.

මානව ජනාවාස සඳහා ගුණාත්මක ජලය අවශ්‍ය තරම් ඇති බවට සහතික වීම

මානව ජනාවාස සඳහා ජලය අවශ්‍ය වන අතර නාගරික ප්‍රදේශ වලට ජලය වැඩි පුර අවශ්‍ය වේ. කිසියම් අයුරකින් දැනටමත් පීඩන එල්ල වී ඇති ජල සැපයුම කෙරේ දේශගුණ විපර්යාස වල බලපෑමද එල්ල වුවහොත් එම පීඩනය බැරෑරුම් වනු ඇත. ජීව සහ රසායනික ජල දූෂණය තවත් ගැටළුවකි. ආයතන ගණනාවක් ජලයේ ගුණාත්මක බව අධීක්ෂණය කලද මෙම ව්‍යායාමයන් නිසි ආයතනික සම්බන්ධීකරණයක් නොමැතිව සිදුකෙරෙන අතර එම ආයතන අතර දත්ත හුවමාරුවක් ද නිසිලෙස සිදු නොවේ. ජල පෝෂක ප්‍රදේශ සහ ජල මූලාශ්‍ර කළමනාකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය තවදුරටත් නංවාලිය යුතු අතර ඒකාබද්ධ ජල සම්පත් කළමනාකරණ වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු කාලය එළඹ ඇති ජලය සංරක්ෂණය සහ වැසි ජලය රැස්කිරීමේ ක්‍රමවේද ද ශක්තිමත්ව සහ අඛණ්ඩව සිදුකල යුතුව ඇත.

දේශගුණ විපර්යාස හා සබැඳි මානව ජනාවාස වල පවතින සෞඛ්‍යමය ගැටළු පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව ජනාවාස නිසි කලාපකරණයකින් සහ සැලසුම්කරණයකින් තොරව සිසුයෙන් ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතී. මෙමගින් පරිසරයටද විවිධ හානි පමුණුවා ඇති අතර රෝග කාරකයන් හරහා රෝග පැතිරීමටද අනුබලයක් ලබාදී ඇත. කෙසේවුවද, මේවා අතර පවතින සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් අපට නොමැත. මෙම අඩුව සපුරා ලීමට නම් ප්‍රාදේශීය භෞතික සැලසුම්කරණයේදී සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ සහයද ඒ සඳහා ලබාගත යුතුය. අදාළ දත්ත සම්මත ක්‍රමවේදයකට සංසන්දනය කිරීමට හැකියාව ලබාගැනීමට නම් දැනට පවතින සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කලාප සීමා සහ පවතින ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ සීමා සමාන කලයුතු වේ.

ජනාවාස හානියට ගොදුරුවීමට ඇති ඉඩකඩ සහ අනුගමනය කලහැකි අනුවර්තන පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම

දේශගුණ විපර්යාස වල බලපෑම මානව ජනාවාස සහ සෞඛ්‍යය සඳහා කරන බලපෑම, මේ පිළිබඳව පර්යේෂණය කරන්නන්ට දැනෙන නමුදු මතුපිටට නොපෙනෙන මෙම ක්‍රියාවලිය පැහැදිලිව අවබෝධ කරගැනීම රාජ්‍ය ආයතන වලට, සේවා සපයන්නන්ට සහ මහජනතාවට තරමක් අපහසු වී ඇත. නියමිත වේලාවට තොරතුරු එක්කොට විශ්ලේෂණය කර බෙදාහැරීමෙන් අවබෝධය ලබා කරගැනීම පහසුවනු ඇත. දැනුම් ප්‍රභවයන් සහ ජනමාධ්‍ය අතර සම්බන්ධය ඒ සඳහා අවශ්‍ය වනු ඇත.

ඡායාරූපය - ඉන්දියානු මානව ජනාවාස

ඡායාරූපය - ස්ටුඩියෝ ටයිම්ස් ලිමිටඩ්

අවසානයේදී, දේශගුණ විපර්යාස වලට මුහුණ දිය හැකි සහ වඩා යහපත් නගර සහ ග්‍රාමයන් ශ්‍රී ලංකාව පුරාම ඇති කිරීමට නම්, ආපදා අවදානම අවම කිරීම සඳහා වූ ප්‍රවේශයන් සමඟ පාරිසරික සහ සාමාජීය ස්ථිර සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සංකලනය වූ සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය වේ.

අවිනිශ්චිත දේශගුණ විපර්යාස සමඟ ජීවත් වීම හැරෙන්නට වෙනත් විකල්පයක් නොපෙනේ. එම නිසා ශ්‍රී ලංකාවද දේශගුණ විපර්යාස වල බලපෑම්වලට අනුව හැඩගැසීම අනිවාර්යවෙන්ම සිදුකල යුතුවේ. එමඟින් අප රටෙහි ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය බාධාවකින් තොරව අඛණ්ඩව සිදුකරගෙන යාමට අවස්ථාව සැලසෙනු ඇත. එවිට දුප්පත්කම අවම කිරීම, ආහාර හා ජල සුරක්ෂිත බව සහ මහජන සෞඛ්‍ය නංවාලීම සඳහා සිදුකරන ආයෝජනයන් ආරක්ෂා කරගතහැකි වේ.

මෙම පත්‍රිකාව ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අනුග්‍රහය සහ තාක්ෂණික සහය වෙනුවෙන් වූ ADB TA 7326 SRI: **දේශගුණ විපර්යාස වලට මුහුණදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ධාරිතාවය නංවාලීමේ ව්‍යාපෘතිය** මඟින් සකස් කරන ලදී.

ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව පාරිසරික අමාත්‍යාංශය සමඟ ක්‍රියාත්මක කල මෙම ව්‍යාපෘතිය තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය අඛණ්ඩව සිදුකරගෙන යන අතරතුරම දේශගුණික විපර්යාස සඳහා අනුවර්තනය වීමේ ජාතික ක්‍රමෝපාය සම්පාදනය කරන ලදී. එය අනුමත වූ විට එලදායී පරිසර කළමනාකරණයක් සහ වඩා විධිමත් ලෙස සංවිධානය කරගත් පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයද ඒකරාශී කරගනිමින් දේශගුණික විපර්යාස සඳහා අනුවර්තනය ලගා කරගත හැකිවේ.

වැඩි විස්තර සඳහා සම්බන්ධ විය යුත්තේ
දේශගුණ විපර්යාස ලේකම් කාර්යාලය, පරිසර අමාත්‍යාංශය,
පලමු මහල, 980/4A වික්‍රමසිංහ පෙදෙස, ඇතුල් කෝට්ටේ, ශ්‍රී ලංකාව.
දුරකථන: +94 11 2883 481 සහ +94 11 2883 368
වෙබ් අඩවිය: <http://www.climatechange.lk/adaptation/>